

Tahdon.. tahdonko?

Pätevän suostumuksen hankkiminen henkilötietojen käsittelyyn

**Pilvi Karhula, Apulaistietosuojavastaava
Helsingin kaupunki
4.9.2020**

Photo by [Foto Pettine](#) on [Unsplash](#)

Millainen on pätevä suostumus?

Vapaaehtoinen

Peruutettavissa

Tietoinen

Suostumus
on...

Selkeästi
suostumusta
ilmaiseva

Yksilöity ja
yksiselitteinen

Etukäteinen

Vapaaehtoinen

Vapaaehtoinen suostumus

- Rekisteröidyllä (eli henkilöllä jonka tiedoista on kyse) on oltava **“oikeasti vaihtoehtoja”**
- Rekisteröidyn ja rekisterinpitäjän välillä ei saa olla **vallan epäsuhtaa**
- Suostumus **ei saa olla ehto** palvelun tuottamiselle, ellei käsittely ole palvelun tuottamiseksi välttämätöntä
- Suostumuksen antamisesta **kieltäytyminen ei saa johtaa sanktioihin**

Tietoinen

Tietoinen (informoitu) suostumus

- Rekisteröidylle on annettava kaikki oleellinen informaatio **ymmärrettävässä ja tiiviissä** muodossa
- Oleelliseen informaatioon on sisällyttävä:
 - kuka toimii käsittelijänä (esim. kaupunki), käsittelyn kohde ja tarkoitus, käsittelytoimet, tieto rekisteröidyn oikeudesta peruuttaa suostumus, automaattisen päätöksenteon olemassaolo, tieto henkilötietojen siirrosta ETA:n ulkopuolisiin maihin, joita komissio ei ole hyväksynyt, ja siirtoa koskevista toteutetuista asianmukaisista suojatoimenpiteistä
- Suostumuksen antamista koskeva pyyntö on esitettävä selvästi erillään muista asioista helposti ymmärrettävässä ja saatavilla olevassa muodossa selkeällä ja yksinkertaisella kielellä. Pyyntö ei saa olla esim. haudattuna palvelun käyttöehtoihin

**Selkeästi
suostumusta
ilmaiseva**

Selkeästi suostumusta ilmaiseva

- Suostumuksen pitää selkeästi ilmaista luvan antaminen käsittelylle, ei ainoastaan informaation vastaanottamista
- Passiivisuus ei ole myöntymisen merkki

Hiljaisuus, esitäytetty täppä laatikossa tai passiivisuus eivät täytä vaatimuksia

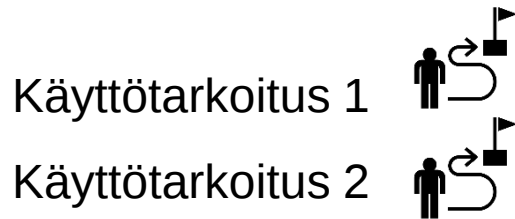
Suostumuksen pitää olla aktiivinen toimenpide

Yksilöity ja
yksiselitteinen

Yksilöity ja yksiselitteinen suostumus

- Suostumus on pyydettävä **erikseen** jokaiseen käyttötarkoitukseen, johon tietoja käsitellään

- Suostumus ei ole pätevä jos

käyttötarkoitusta ei ole määritelty riittävän tarkasti

se on pyydetty useampaan käyttötarkoitukseen kerralla (Niputtaminen/Bundling)

- Henkilötietoja pitää käsitellä yhteensopivalla tavalla sen käyttötarkoituksen kanssa, johon suostumus on pyydetty

Etukäteinen

Etukäteinen suostumus

Suostumus on saatava **ennen käsittelyn aloittamista**

- Tämä tarkoittaa myös ennen tietojen keräämistä

Peruutettavissa

Peruutettavissa oleva suostumus

Suostumus on voitava peruuttaa milloin tahansa

- Peruuttamisen pitää olla **yhtä helppoa** kuin suostumuksen antamisen
- Peruutuksesta ei saa seurata rangaistusta/sanktioita
- Suostumuksen peruuttamisoikeudesta on informoitava suostumuksen antamisen yhteydessä

Missä tapauksissa ”kyllä” ei tarkoitaakaan suostumusta?

Tapaus Google (Ranska)

GOOGLE / POLICY & LAW / US & WORLD

Google fined €50 million for GDPR violation in France

The CNIL said Google's data consent policies aren't easily accessible or transparent

By [Jon Porter](#) | [@JonPorty](#) | Jan 21, 2019, 11:16am EST

[The verge 21.1.2019](#)

- On 25 and 28 May 2018, the National Data Protection Commission (CNIL) had received group complaints from the associations *None Of Your Business* (“NOYB”) and *La Quadrature du Net* (“LQDN”).
- The complaints concerned the creation of a Google account during the configuration of a mobile phone using the Android operating system.

Tapaus Google (Ranska)

Valvontaviranomainen löysi 2 tietosuoja-asetuksen rikkomusta

- **Google oli rikkonut läpinäkyvyyden ja informoinnin vaatimuksia**
- **Käsittelyperuste kohdistetulle markkinoinnille ei ollut laillinen**
 - **Suostumus ei ollut pätevä kahdesta syystä:**
 1. Suostumus ei perustunut riittävään informointiin
 2. Suostumus ei ollut yksilöity eikä yksiselitteinen

Koska suostumusta ei pitäisi käyttää?

Suostumus on yksi kuudesta laillisesta käsittelyperusteesta

- Se ei ole aina oikea valinta, eikä usein helpoinakaan tapa
- Suostumusten hallinta on vaikeaa, joten jos käsillä on muu laillinen peruste, kannattaa sitä käyttää

Älä kerrosta käsittelyperusteita

→ Älä kysy suostumusta, jos kieltäytyminen johtaa käsittelyyn muulla laillisella perusteella

Jos osapuolten välillä on **vallan epäsuhta**, suostumusta ei pitäisi käyttää

“(...) Tämä koskee erityisesti tilannetta, jossa rekisterinpitäjänä on viranomainen ja jossa on sen vuoksi epätodennäköistä, että suostumus on annettu vapaaehtoisesti kaikissa kyseiseen tilanteeseen liittyvissä olosuhteissa.”

(tietosuoja-asetuksen johdanto-osa kohta 43)

Kasvojen tunnistus koulussa (Ruotsi)

Kasvojen tunnistuksen käyttöä pilotoitiin läsnäoloseurannassa Anderstörpin koulussa Skellefteåssa joidenkin viikkojen ajan

- Oppilaat ovat riippuvaisessa asemassa, joten kysymyksessä oli huomattava vallan epätasapaino
- Tämän vuoksi suostumus ei ollut laillinen käsittelyperuste

<https://www.datainspektionen.se/globalassets/s/dokument/beslut/facial-recognition-used-to-monitor-the-attendance-of-students.pdf>

Facial recognition: School ID checks lead to GDPR fine

🕒 27 August 2019

f 🗨️ 🐦 ✉️ Share

A watchdog has penalised a local authority for trialling facial recognition on high-school students in Sweden to keep track of attendance.

[BBC news 27.8.2019](#)

Osoitusvelvollisuus

- Tietosuoja-asetuksen art 7 (1): “Jos tietojenkäsittely perustuu suostumukseen, rekisterinpitäjän on pystyttävä osoittamaan, että rekisteröity on antanut suostumuksen henkilötietojensa käsittelyyn..”
- Jälkikäteen on voitava osoittaa **kuka** suostui, **milloin** suostumus annettiin, **mitä informaatiota** henkilölle annettiin, **millä tavalla** hän suostui ja onko suostumus **peruutettu**

“The processing of personal data should be designed to serve mankind.”

(Recital 4 GDPR)

